

รากฐานทางปรัชญาของนโยบายเมืองอัจฉริยะ

Philosophical Foundations of Public Policy for Smart City Policy

พรพรหม เสียงสอน*

โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

*e-mail: pornprom.13brn@gmail.com

Received: July 25, 2019

Revised: December 3, 2019

Accepted: December 11, 2019

Pornprom Siengsorn

School of Laws and Political Science, Suan Dusit University

บทคัดย่อ

แนวทางการศึกษาตลอดศตวรรษที่ผ่านมา มีกระบวนการเป็นเมือง และเกิดการขยายตัวของเมืองได้อย่างชัดเจนไปทั่วโลก และยังมีแนวโน้มการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยก็มีแนวโน้มของการขยายตัวไม่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ ในโลก ซึ่งผลจากการพัฒนาส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในประเทศอย่างต่อเนื่องทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศ ดึงดูดประชากรจากต่างประเทศ และชนเมืองรวมถึงจากชนบทเข้ามาตั้งรกราก และกระจุกตัวหนาแน่นในตัวเมือง แต่คุณภาพชีวิตกลับสวนทางตรงกันข้ามกับขนาดของเมือง นักวิชาการหลายแขนงพยายามคิดหาทางออกให้กับเมือง โดยแนวคิดการพัฒนาเมืองที่สำคัญในยุคดิจิทัลคงหนีไม่พ้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา แนวความคิดเมืองอัจฉริยะ หรือ Smart City จึงเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเมืองชั้นนำทั่วโลก ซึ่งมรรควิธีในการขับเคลื่อนสู่แนวคิดเมืองอัจฉริยะจึงจำเป็นต้องศึกษาจากรากฐานทางปรัชญาของการบริหารภาครัฐ เพื่อแสวงหาความรู้ ความจริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหา หลักการ และผลลัพธ์ของนโยบายสาธารณะเมืองอัจฉริยะ และวิพากษ์แสวงหาหลักการพื้นฐานเบื้องต้น โดยพยายามศึกษาให้เห็นถึงผลลัพธ์อย่างเป็นระบบให้มากที่สุด

คำสำคัญ: รากฐานทางปรัชญา นโยบายสาธารณะ เมืองอัจฉริยะ

Abstract

In the past century, the education guidelines are more focused on the process of being a city with the expansion throughout the world with the tendency to expand continually. Thailand tends to expand in the city as not different from other countries in the world. The results from the development resulting in continuous changes in the country in the aspect of economic, society and ecological as well as attracting foreigners and the residents from the countryside to settle in the concentrated area in the city. The quality of life of the people in the area contrasts with the size of the city. Many academicians are trying to find a way out for the city. The idea of developing a major city in the digital age is inevitable, using digital technology to help problems solving. Smart City concept has played an important role in the development of leading cities around the world which means to drive the concept of Intelligent City. Therefore, it is also need to study the philosophical foundation of public administration to seek knowledge related to problems, principles and results of public policy, Intelligent City, and critically seeking basic principles by trying to see the results as systematically as possible.

Keywords: Philosophical Foundations of Public Policy, Public Policy, Smart City

บทนำ

การขยายตัวของสังคมเมือง (Urbanization) เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ตามความคาดหมายขององค์การสหประชาชาติ พบว่าในปี ค.ศ. 2050 (พ.ศ. 2593) ประชากรกว่า 2 ใน 3 หรือประมาณร้อยละ 66 ของประชากรโลกจะอาศัยอยู่ในเขตเมืองซึ่งเป็นทิศทางตรงกันข้ามกับเมื่อ 100 ปีที่แล้ว ที่ประชากรโลกกว่า 2 ใน 3 อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท (United Nations, 2015) ซึ่งทำให้เกิดปัญหาของเมืองทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นตามจำนวนของประชากรที่หลั่งไหลเข้าสู่เมือง ซึ่งหมายความว่า ผู้บริหารเมือง หรือรัฐบาลจะต้องวางแผนระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานควบคู่กับการวางผังเมือง การบริหารระบบจัดการปัญหาที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ ชุมชนแออัด แหล่งอบายมุข ความแออัดของการขนส่ง การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียจากบ้านเรือน โรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่ในเมือง รวมทั้งปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในเมืองส่งผลกระทบต่อความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาแนวทางเพื่อเอาชนะความท้าทายของการขยายตัวของสังคมเมืองดังกล่าว มีนักวิชาการหลากหลายสาขาวิชาการพยายามคิดหาทางออกให้กับเมืองโดยแนวคิด การพัฒนาเมืองที่สำคัญในยุคดิจิทัล คือ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา แนวคิดเมืองอัจฉริยะหรือ Smart City จึงเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเมืองชั้นนำของโลก ใช้ในการยับยั้งการเจริญเติบโตของเมืองแบบกระจัดกระจาย (Urban Sprawl) การสร้างกฎเกณฑ์พร้อมนโยบายการพัฒนาเมืองรูปแบบใหม่

กำหนดมาตรการปกป้องพื้นที่ภาคการผลิต ภาคการเกษตรกรรมและพื้นที่ที่ควรแก่การอนุรักษ์ทุกรูปแบบ อีกทั้งยังได้พัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาทางกายภาพให้เกิดความยั่งยืนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับการเริ่มต้นพัฒนาเพื่อให้เมืองมีการเติบโตอย่างชาญฉลาด (Smart Growth) ได้อย่างยั่งยืน

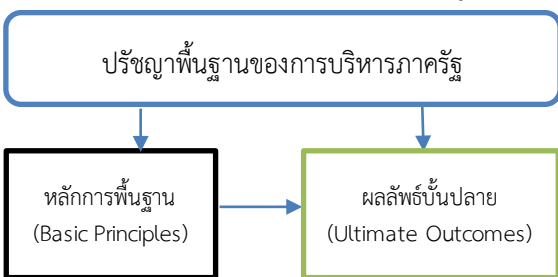
เนื้อเรื่อง

แนวคิด “Smart City” หรือเมืองอัจฉริยะไม่ใช่เรื่องใหม่มีต้นกำเนิดจากแนวคิดการเติบโตอย่างชาญฉลาดในปลายทศวรรษที่ 1990 (Bollier, 1998) และได้รับการขยายความอีกครั้งในช่วงปี ค.ศ.2005 โดยบริษัทเทคโนโลยีหลายแห่ง (Cisco, 2005; IBM, 2009) สำหรับการใช้ระบบสารสนเทศที่ซับซ้อนเพื่อบูรณาการต่อการดำเนินงานของโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการต่าง ๆ ของเมือง เช่น อาคาร การคมนาคมขนส่ง การจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และความปลอดภัยสาธารณะ เป็นต้น เป็นจุดเริ่มต้นของการนำเอาเทคโนโลยี และนวัตกรรมในการวางแผนพัฒนา การดำเนินการของเมือง (Portland, 2011) การขนานนามให้ Smart Cities เป็น “Utopian Vision of a City หรือวิสัยทัศน์แบบอุดมคติของเมือง” ที่ก่อให้เกิดความมั่นคงความยั่งยืน ความเป็นอยู่ที่ดีโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการแก้ไขปัญหาซึ่งแนวคิดนี้กำลังได้รับความสนใจจากผู้บริหารเมืองทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยต่างมีนโยบายที่มุ่งหวังในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะด้วย การนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีการสื่อสารมาบูรณาการเข้ากับการบริหารจัดการเมือง และ

ทรัพยากรของเมืองให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้อาศัยภายในเมือง และสิ่งที่สำคัญมากกว่าเทคโนโลยี คือ คน ความร่วมมือในการพัฒนาและการวางแผนเพื่อขับเคลื่อนทุกองคาพยพในการสร้างเมืองตามศักยภาพของเมือง เพื่อให้เมืองมีความอัจฉริยะในรูปแบบที่เหมาะสม และยังคงซึ่งอัตลักษณ์ของเมืองนั้น ๆ ไว้ ซึ่งมรรควิธีในการขับเคลื่อนสู่แนวคิดเมืองอัจฉริยะ ประกอบด้วยปรัชญาของการบริหารภาครัฐทั้งจากองค์ความรู้ทางทฤษฎี การเมือง ทฤษฎีการบริหาร และองค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม ดังที่จะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

ทั้งนี้ กรอบแนวคิดในการเสนอรากฐานทางปรัชญาของนโยบายสาธารณะด้านเมืองอัจฉริยะ อีกนัยหนึ่งคือ พัฒนาการของนโยบายสาธารณะเมืองอัจฉริยะ ซึ่งจะอาศัยกรอบด้านรากฐานทางปรัชญาตามแนวทางของ Chandarasorn (2016) ตามที่ได้รับปรากฏในหนังสือปรัชญาของการบริหารภาครัฐแนวใหม่ ทฤษฎีองค์ความรู้ และการปฏิรูปที่เสนอแนวทางการศึกษาปรัชญาพื้นฐานของการบริหารภาครัฐครอบคลุม 3 องค์ประกอบ (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 ปรัชญาพื้นฐานของการบริหารภาครัฐ
ที่มา: (Chandarasorn, 2016)

หลักการพื้นฐานของนโยบายสาธารณะเมืองอัจฉริยะ ซึ่งได้รวมองค์ความรู้ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ปลายทางที่พึงปรารถนาของนโยบาย ตาม 3 องค์ประกอบ คือ (1) ในฐานะปรัชญาเป็นเรื่องของการแสวงหาความรู้ความจริง นัยนี้ปรัชญาของการบริหารภาครัฐก็มุ่งเน้นการแสวงหาความรู้ความจริงที่เกี่ยวกับปัญหา หลักการ และผลลัพธ์ของการบริหารภาครัฐในแง่มุมต่าง ๆ (2) ปรัชญาเป็นเรื่องของการวิพากษ์เพื่อแสวงหาหลักการพื้นฐานเบื้องต้น (Basic Principles) เป็นการแสวงหาความรู้ความจริงในกระบวนการปกครองของรัฐทั้งหมดว่า มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง และ (3) ปรัชญาเป็นเรื่องของความพยายามศึกษาให้เห็นถึงผลลัพธ์อย่างเป็นระบบที่หนักที่สุด (Ultimate Outcomes) ดังนั้น การศึกษาปรัชญาของนโยบายของเมืองอัจฉริยะ ควรต้องมองทั้งระบบว่า เมื่อมีเมืองอัจฉริยะแล้วเป็นอย่างไร สุดท้ายแล้วจะก่อให้เกิดผลลัพธ์สุดท้ายอย่างไร เช่น เมืองอัจฉริยะ

เป็นการมุ่งเน้นการสร้างเมืองที่มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างความเท่าเทียมทางสังคม การสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อประโยชน์แก่คนในเมืองหรือประโยชน์ของผู้บริหารเมือง หรือประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านเทคโนโลยี เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายเมืองอัจฉริยะของประเทศไทย เมืองอัจฉริยะ หรือ Smart City ซึ่งจะควบคู่กับ “รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์” หรือ “รัฐบาลดิจิทัล” ในบริบทของการพัฒนาเมือง ซึ่งรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) เป็นแนวคิดที่มุ่งพัฒนาการบริหารงานภาครัฐแบบเดิมไปสู่รูปแบบการบริหารงานภาครัฐแบบใหม่ด้วยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานและให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการใช้งานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์จะทำให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ประชาชนเกิดความพึงพอใจก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานของรัฐ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว เป็นการยกระดับความโปร่งใส และสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารราชการแผ่นดินที่ประชาชนมีต่อภาครัฐ ขยายขอบเขตไปจนถึงการบูรณาการทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐมีความเชื่อมโยงกัน ทั้งนี้แนวคิดรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้นเมื่อประเทศไทยได้เข้าร่วมข้อตกลงด้านอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน (e-ASEAN Agreement) โดยมีจุดประสงค์หลักคือการเสริมสร้างศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของภูมิภาคอาเซียน โดยที่ประเทศสมาชิกจะต้องมีการดำเนินการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพและมีการผลักดันให้เกิดระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละประเทศสมาชิก

รัฐบาลดิจิทัล แนวคิดการปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล มาจากการประชุมคณะกรรมการการเตรียมการด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคม โดยในที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อปฏิรูปประเทศไทยสู่ Digital Thailand คือ การที่ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามนโยบายของรัฐบาล (Office of the Prime Minister, 2016)

ทั้งนี้แผนพัฒนาดิจิทัลมีเป้าหมายในภาพรวม 4 ประการ คือ ประการแรก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการผลิตและการบริการ ประการที่สอง คือ เพื่อสร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียมด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการต่าง ๆ ผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ประการที่สาม คือ การเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่มมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล และประการสุดท้าย คือ การปฏิรูปกระบวนการด้านการทำงาน และการให้บริการของภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

เมืองอัจฉริยะ (Smart City) มีผู้ให้คำนิยามไว้ในหลายมิติ ทั้งทางวิชาการ และด้านองค์กร/สถาบัน ทั้งในความหมายแบบกว้าง และแบบแคบ เช่น

เมืองอัจฉริยะจะต้องมีการลงทุนในทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม และโครงสร้างพื้นฐานทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบโทรคมนาคม การสื่อสารที่สมัยใหม่เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงความเติบโตทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน และคุณภาพที่ดีด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดผ่านทางกรปกครองแบบมีส่วนร่วม ซึ่งในเมืองอัจฉริยะเครือข่ายทั้งหมดถูกเชื่อมเข้าด้วยกัน สนับสนุนเกื้อกูลกัน ดังนั้น เทคโนโลยีและข้อมูลที่ผนวกกันควรจะต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้ (1) รวมกันโดยมีความเสถียร ข้อมูลเกี่ยวกับเมืองที่จัดเก็บกระจายอยู่นำมาวิเคราะห์ และใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืน (2) สื่อสาร และแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศของเมืองโดยใช้นิยาม และมาตรฐานร่วมกัน เพื่อให้ข้อมูลสารสนเทศใช้ซ้ำกันง่าย และ (3) ดำเนินการในหลายหน้าที่จึงควรมีการเตรียมแนวทางแก้ไขปัญหาของเมืองแบบองค์รวม Copenhagen Cleantech Cluster (2012 as cited in Dameri, 2017) สำหรับองค์การระหว่างประเทศอย่างสหประชาชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเมือง คณะกรรมการเศรษฐกิจยุโรปแห่งสหประชาชาติ (United Nations Economic Commission for Europe: UNECE) ได้เริ่มโครงการ United Smart Cities ขึ้นในปี พ.ศ. 2557 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และเน้นที่เมืองในระดับโลก รวมทั้งให้การสนับสนุนเมืองที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่าน และประเทศที่กำลังพัฒนา ให้เกิดการพัฒนาอย่างชาญฉลาดมากขึ้นและแก้ไขปัญหาเมืองได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้จากการ

ประชุมเมื่อเดือนมกราคม 2559 ณ กรุงบูดาเปสต์ ประเทศฮังการี ที่ประชุมได้หารือรวมทั้งนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเมืองอัจฉริยะได้เห็นชอบร่วมกันในการกำหนดค่านิยามของเมืองอัจฉริยะไว้ว่า เมืองอัจฉริยะอย่างยั่งยืน คือ เมืองแห่งนวัตกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เครื่องมืออื่น ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน การบริหาร และความสามารถในการแข่งขันของเมือง ขณะเดียวกันคุณสมบัติของเมืองอัจฉริยะต้องตรงกับความต้องการของประชาชนในปัจจุบันและในอนาคตรุ่นต่อไปทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Economic and Social Council, 2016)

เมืองอัจฉริยะ เป็นเมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัย และชาญฉลาดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้บริการ และการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรโดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคประชาชนในการพัฒนาเมืองภายใต้แนวคิดการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ทันสมัยให้ประชาชนในเมืองอยู่ดี มีสุขอย่างยั่งยืน กรอบการพัฒนาเมืองอัจฉริยะประกอบด้วย เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) ระบบขนส่ง และการสื่อสารอัจฉริยะ (Smart Mobility) พลังงาน และสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Energy and Environment) ระบบบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Government) พลเมืองอัจฉริยะ (Smart Citizen) และ การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) โดยกรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่เป้าหมายในช่วงปีแรกร่วมกับพื้นที่นารอง ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต เชียงใหม่ ขอนแก่น และโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC: Eastern Economic Corridor) ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ทั้งนี้รัฐบาลปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ และถือเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ได้แผนนโยบายในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ เป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองให้มีความเป็นเมืองอัจฉริยะ และเป็นนิยามที่เมืองอัจฉริยะ และถือเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะให้เป็นตามกรอบการพัฒนาเมืองสากล 6 สาขาอัจฉริยะ การแบ่งกลุ่มเมือง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองอัจฉริยะและที่สำคัญ คือ ระบุแนวทางการแปลงแผนแม่บทและยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ด้านใน 4 ขั้นตอน ตั้งแต่ (1) การประเมินความเป็นเมืองอัจฉริยะขั้นต้น (2) กระบวนการออกแบบเมืองอัจฉริยะ (3) การประเมินเมืองด้วยเกณฑ์ความเป็นเมืองอัจฉริยะ และ (4) ปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ จนท้ายสุดนำไปสู่ความ

เป็นเมืองอัจฉริยะระดับสากล ซึ่งจะมีการกลั่นกรองจาก คณะอนุกรรมการ รวมถึงออกประกาศเขตพื้นที่ส่งเสริมการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ออกเลขกำกับเมืองอัจฉริยะ และ มอตราสัญลักษณ์เมืองอัจฉริยะ เพื่อยื่นขอสิทธิการส่งเสริมการลงทุนแก่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อให้สิทธิประโยชน์ และ แรงจูงใจในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะด้านต่าง ๆ ได้แก่ สิทธิประโยชน์ทางการลงทุน สิทธิประโยชน์ด้านกฎหมาย ภาวะเยียบ สิทธิประโยชน์ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กลไกสนับสนุนทางการเงินทั้งในรูปแบบ Grant, Matching Fund และ Co-Investment สำหรับการลงทุนด้านเมืองอัจฉริยะจากภาคเอกชน เป็นต้น (Digital Economy Promotion Agency, 2018) จากคำนิยามทั้งหมดข้างต้นเห็นได้ว่า มีผู้ที่ให้คำนิยามเมืองอัจฉริยะไว้อย่างหลากหลายซึ่งไม่มีคำนิยามใดที่สามารถจำกัดความได้ครอบคลุมกับทุกประเทศทุกเมือง แต่มีความแตกต่างกันไปตามแต่ละประเทศ แต่ละเมืองโดยขึ้นอยู่กับระดับการพัฒนาของประเทศ และเมืองนั้น ๆ รวมทั้งความเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปฏิรูป ตลอดจนความตั้งใจของประชาชน

เมืองอัจฉริยะที่ถูกผลักดันให้เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น แนวคิดนี้ได้ปรากฏครั้งแรกในปี พ.ศ. 2540 ในความหมายของ “เมืองเสมือนจริง” หรือ “Virtual Cities” ซึ่งเกิดจากวิกฤตการณ์ของเมืองในประเทศตะวันตก ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และการให้บริการด้านเทคโนโลยี และมีการอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ได้แก่ ระบบการเชื่อมต่อแบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเริ่มมีโครงข่ายโทรคมนาคมท้องถิ่นทำให้สามารถพัฒนาชุมชนเสมือนจริงได้ ทั้งนี้การดำเนินการของประเทศไทยนั้น รัฐบาลได้กำหนดแผนปฏิบัติการวาระแห่งชาติ: การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ไว้ในแผนปฏิบัติเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 - 2564) และเสนอเป็นแผนแม่บทการพัฒนาเมืองอัจฉริยะให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พร้อมบูรณาการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะทั้งประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรัฐบาลเป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบโครงการเมืองอัจฉริยะได้สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยเชื่อมั่นว่า การขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะผ่านพลังประชารัฐจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ปรัชญาของนโยบายเมืองอัจฉริยะ นโยบายเมืองอัจฉริยะไม่ใช่เฉพาะการนำเข้าเทคโนโลยีดิจิทัล หรือระบบ

สารสนเทศในการจัดการแก้ไขปัญหาเมืองที่ซับซ้อนเท่านั้น แต่ยังต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาจากประชาชน หรือองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ และการวางแผนเพื่อขับเคลื่อนทุกองค์ประกอบในการสร้างเมืองตามศักยภาพของเมือง และการที่รัฐบาลต้องกำหนดคกโลกในการส่งเสริมการพัฒนาเมืองอัจฉริยะไว้ ซึ่งในการขับเคลื่อนสู่แนวคิดเมืองอัจฉริยะประกอบด้วย ปรัชญาของการบริหารภาครัฐทั้งจากองค์ความรู้ทางทฤษฎีการเมือง ทฤษฎีการบริหารจัดการ องค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมด้วยหลักการพื้นฐานมีรากฐานจากนักปรัชญาที่สำคัญ ดังนี้

Aristotle นักปรัชญาชาวกรีก ได้กล่าวว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม (Man is by nature a social animal) โดยที่เชื่อว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์จะต้องมีชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น และมีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกันจนกลายเป็นสังคม และยอมนำมาซึ่งการแบ่งแยกระหว่างผู้ที่มีอำนาจมากกว่าและผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า หรือมีการแบ่งแยกระหว่างผู้นำ (Leader) และผู้ตาม (Followers) มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปตามลำดับจากสังคมมนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันไปสู่สังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้นทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสภาพทางสังคม อย่างเช่นในปัจจุบัน ดังนั้น การที่พัฒนาไปสู่ความเป็นรัฐที่ดีในทัศนะของอริสโตเติล จะต้องเริ่มต้นด้วยหลักของกฎหมาย หรือหลักนิติธรรม เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ปกครองใช้อำนาจโดยไม่มีขอบเขต ประชาชนของรัฐจะมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย จะต้องพัฒนาให้พลเมืองมีคุณธรรม เพื่อให้รัฐนั้นพัฒนาไปสู่ความเจริญ และรัฐที่ดีที่สุดจะต้องมีความสามารถสูงสุดในการช่วยทำให้พลเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยการจัดระบบการศึกษาของรัฐให้แก่ประชาชน (Chandarasorn, 2016); (Pimoljinda, 2017) ในทางกลับกัน Thomas Hobbes นักปรัชญาชาวอังกฤษมีแนวคิดที่ว่า มนุษย์ไม่ได้เป็นสัตว์สังคมมาตั้งแต่ต้น แต่เนื่องจากปรัชญาของนักปราชญ์กลุ่มโซฟิสต์ (Sophists) ได้เสนอปรัชญาที่เรียกว่า “อำนาจ คือ ธรรม (Might is Right)” ซึ่งสะท้อนสภาพธรรมชาติ พฤติกรรมและความ เป็นมนุษย์ที่มีลักษณะเห็นแก่ตัว แสวงหาอำนาจ และอยู่ท่ามกลางสังคมที่ไร้รัฐ (Stateless) ไร้ระเบียบ (Disorder) ไม่มีกฎหมาย กฎเกณฑ์มาบังคับใช้ และเต็มไปด้วยความไม่ยุติธรรม จึงทำให้มนุษย์ยินยอมที่จะสละความเท่าเทียมและสิทธิในการดำรงชีวิตอย่างมีอิสระของตนเพื่อทำสัญญาประชาคมร่วมกัน (Social Contract) เพื่อปกป้องชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งถือเป็นการสร้างสังคมการเมืองจากเจตจำนงร่วมกันของประชาคม โดยการยอมรับในอำนาจขององค์อธิปัตย์ (Sovereignty) ซึ่งมีไว้เพื่อความปลอดภัยของ

ประชาชน การปกป้องมิให้ประชาชนอยู่กันภายใต้กฎ
ธรรมชาติ สามารถทำได้โดยมีตัวแทนของรัฐ ซึ่งนำไปสู่การ
กำเนิดรัฐ (State) ในที่สุด (Pimoljinda, 2017) ซึ่ง
สอดคล้องกับ John Locke นักปรัชญาชาวกรีกที่สะท้อน
ปรัชญาของการบริหารภาครัฐในเรื่องของสัญญาประชาชน
ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และได้
เสนอเพิ่มเติมเรื่องกลไกสำคัญที่จะปกป้องเสรีภาพได้ คือ
สถาบันสำคัญที่จะดำรงรักษาเสรีภาพของประชาชนไว้
จะต้องจำแนกแยกอำนาจระหว่างสถาบันนิติบัญญัติกับ
สถาบันที่ทำหน้าที่บริหารเพื่อเป็นหลักประกันว่า อำนาจไม่
อยู่ในมือกลุ่มบุคคลกลุ่มเดียวทั้งหมด และเมื่อรัฐไม่สามารถ
รักษาชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนได้ ประชาชนก็
สามารถถอนความไว้วางใจ ถอนอำนาจตามสัญญา
ประชาคมกลับมาได้ กล่าวคือ อำนาจสูงสุดที่แท้จริง คือ
ประชาชนที่ได้มอบเพียงภาระหน้าที่ให้แต่ไม่ได้ทำสัญญาอยู่
ใต้อำนาจแต่อย่างใด (Chandarasom, 2016) ซึ่งหลักการ
แยกอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ
เพื่อส่งเสริมเสรีภาพของประชาชน และรัฐยังต้องมีบทบาท
ในการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม รักษาดี รักษาความ
เสมอภาค และรักษาผลประโยชน์ของรัฐ เพื่อความ
เจริญรุ่งเรืองของรัฐสะท้อนได้จากปรัชญาของ Charles
Montesquieu (Chandarasom, 2016) ดังนั้น จากความรู้
ทางทฤษฎีการเมือง อาจกล่าวได้ว่านโยบายเกิดขึ้นพร้อม
กับสังคมมนุษย์ที่มีผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง ในมิตินี้
รัฐบาลถือเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทสำคัญในการปกป้องและ
รักษาอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน และส่งเสริมความมั่นคง
ปลอดภัยให้กับประชาชนภายในขอบเขตปริมาตรผลการ
ปกครองของตนเอง โดยมีนโยบายเป็นเครื่องมือในการ
บริหารกิจการบ้านเมืองด้วยเหตุผลที่ว่านี้ นโยบายเมือง
อัจฉริยะจึงมีหลักการพื้นฐานภายใต้หลักกฎหมาย เพื่อให้
สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน หลักการ
ให้การศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ การพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐานภายใน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน มุ่งให้
ประชาชนมีเหตุผลเพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแห่งรัฐตาม
แนวคิดของ Aristotle และหลักการสัญญาประชาคมของ
Thomas Hobbes และ John Locke เพื่อความผาสุกของ
ประชาชน โดยความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารเมืองและ
ประชาชนไม่ได้อยู่ในฐานะที่สูงกว่า เนื่องจากอำนาจสูงสุด
อยู่ที่ประชาชน ผู้บริหารเมืองเป็นเพียงผู้ได้รับมอบ
ภาระหน้าที่ให้ดำเนินการแทน หน้าที่ที่ผู้บริหารเมืองจะ
สามารถรักษาชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนได้อย่าง
ผาสุก และเมื่อใดที่ไม่สำเร็จ ประชาชนก็สามารถถอน
ความไว้วางใจได้เสมอ รวมถึงผู้บริหารเมืองต้องส่งเสริมให้

ประชาชนมีคุณธรรม เพื่อรักษาผลประโยชน์ของเมือง และ
ส่วนรวมดังแนวคิดของ Charles Montesquieu

ปรัชญาของการบริหารภาครัฐจากองค์ความรู้ทาง
ทฤษฎีการบริหารจากข้อเสนอแนะของ Woodrow Wilson
ผู้ที่เขียนบทความเรื่อง “The Study of Administration”
ซึ่งได้เรียกร้องให้มีการแยกการเมืองออกจากการบริหาร
อย่างชัดเจน เพื่อแก้ไขปัญหาคือฝ่ายการเมืองได้เข้ามา
แทรกแซงข้าราชการประจำในเรื่องการแต่งตั้งโยกย้าย ซึ่งมี
ผลทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ และทำลายระบบคุณธรรม
(Woodrow, 1887) แนวคิดของวิลสันในการแยกการเมือง
ออกจากการบริหาร ทำให้เกิดหลักการที่ว่า ฝ่ายการเมือง
ควรมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และฝ่ายประจำควรทำ
หน้าที่นำนโยบายไปสู่ปฏิบัติ และฝ่ายการเมืองต้องไม่ไป
แทรกแซงการทำงานของข้าราชการประจำ เพื่อมุ่งต่อ
ประโยชน์สาธารณะ และการบริหารภาครัฐควรที่จะพัฒนาไป
ได้ จะต้องศึกษาวิจัยในเชิงเปรียบเทียบ เพื่อดูว่าระบบ
บริหารของประเทศต่าง ๆ เป็นอย่างไรเพื่อนำมาปรับปรุง
พัฒนาการบริหารภาครัฐ และเสริมสร้างนวัตกรรม
(Chandarasom, 2016)

จากผลงานเรื่อง “The Policy Science: Recent
Development in Scope and Method” เป็นงานที่ได้รับ
การตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี ค.ศ. 1951 โดยมีนักรัฐศาสตร์ที่
สำคัญสองท่านเป็นบรรณาธิการ คือ Daniel Lerner และ
Harold Lasswell โดยให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการ
วิเคราะห์แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจของ
รัฐบาล ทั้งให้ความสำคัญกับการประยุกต์องค์ความรู้ที่เป็น
ประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิถีปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย
(The Principle of Democracy) (Sirisumphand, 1996)

ในช่วงปลายทศวรรษ 1940 Herbert Simon ได้
ศึกษาเรื่องพฤติกรรมในการบริหารงาน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การ
บริหารเป็นเรื่องของการตัดสินใจ และการตัดสินใจจะตั้งอยู่
บนพื้นฐานของหลักเหตุผล ที่มุ่งลดความเสี่ยงให้เหลือน้อย
ที่สุดเพื่อตอบสนองต่อค่านิยมของการอยู่ร่วมกันของบุคคล
และองค์การ การตัดสินใจในแต่ละครั้งจึงมุ่งที่จะสนองตอบ
ต่อความพึงพอใจให้ได้มากที่สุด ในขณะที่ Herbert
Simon ได้เสนอว่า การพัฒนาการตัดสินใจเพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานในอนาคตอาจทำได้โดยการใช้
โปรแกรมการตัดสินใจที่ออกแบบไว้ก่อน เพื่อให้การ
ตัดสินใจของบุคคล และพฤติกรรมเป็นไปในแนวทาง
เดียวกัน ผลงานของ Herbert Simon ได้นำไปสู่พัฒนาการ
ของรัฐประศาสนศาสตร์ มีการนำเสนอการจัดการภาครัฐ
แนวใหม่ (New Public Management) ซึ่งให้ความสำคัญ
กับเทคนิคที่ทันสมัย และความเชื่อมโยงกลไกตลาดของ

ภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการตัดสินใจของภาครัฐ เพื่อทำให้การจัดการภาครัฐเป็นไปอย่างมีเหตุผล สอดคล้องต่อความต้องการของประชาชนผู้ใช้บริการ และสามารถเปลี่ยนระบบราชการให้มีสภาพแวดล้อมของการแข่งขันมากขึ้น (Osborne, & Gaebler, 1992) พัฒนาการนี้ได้ดำเนินไปจนถึงในช่วงยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนการบริหารภาครัฐมาสู่การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในบริบทที่มีการเชื่อมโยง และสัมพันธ์กันมากขึ้น เช่น การนำระบบ e-government, e-education, e-court และ e-society เข้ามาใช้ในการระดมทุนของการพัฒนาประเทศ และการบริหารระหว่างประเทศ

แนวทางการพัฒนาประเทศภายใต้นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมุ่งพัฒนาการบริหารภาครัฐ 5 ประการ (Hilmes, 2001) ดังนี้

ประการแรก มุ่งพัฒนาการบริหารภาครัฐผ่านระบบ e-government เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพภายในองค์กร (Back Office) พัฒนาระบบบริการประชาชน (Front Office) และปรับปรุงระบบการบริการงานภาครัฐเพื่อนำไปสู่การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ภายใต้ระบบการติดต่อสื่อสารที่เชื่อมโยงกันระหว่างรัฐบาลส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ตลอดจนมีการเชื่อมโยงเพื่อให้ภาคประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนสามารถติดต่อกับรัฐบาลได้ โดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และมีการสื่อสารสองทาง ซึ่งจะทำให้การบริการภาครัฐสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประการที่สองมุ่งพัฒนาการค้าอิเล็กทรอนิกส์ มีการจัดโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสารสนเทศที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม และสร้างตลาดให้ภาคเอกชนผ่านทางระบบ e-procurement ของภาครัฐ ตลอดจนจัดให้มีระบบการชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความปลอดภัย เป็นการส่งเสริมการค้าบริการ ส่งเสริมการบริโภคจากผู้ประกอบการภายในประเทศ และส่งเสริมการส่งออก

ประการที่สาม มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยการยกระดับประสิทธิภาพในการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีศักยภาพ และขยายฐานการตลาดโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประการที่สี่ มุ่งพัฒนาการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายการศึกษาที่มีระบบบริหารจัดการที่ดี สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เร่งผลิตฐานความรู้ (Content Development) ยกระดับครู

บุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะทางด้านจัดการเรียนการสอนผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และลดความเหลื่อมล้ำในการบริการด้านการศึกษา และประการสุดท้าย มุ่งพัฒนาสังคมอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ ตลอดจนจนเป็นการส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพิ่มคุณภาพการใช้ชีวิตให้กับประชาชน (Schmidt, & Cohen, 2013)

ในภาพรวมของการนำนโยบายการพัฒนาประเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลง ในส่วนแรก คือ การเน้นความเข้มแข็งจากภายในประเทศ ซึ่งสามารถทำได้โดย (1) การยกระดับนวัตกรรมทุกภาคส่วนในประเทศ (2) การสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของผู้ประกอบการ และ (3) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และเครือข่าย ซึ่งในการบริหารราชการภาครัฐจะต้องมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้กลไกทั้งสามนี้ขับเคลื่อนไปพร้อมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนที่สองคือ การเชื่อมโยงสู่โลกภายนอก เมื่อสามารถทำภายในให้เข้มแข็งได้แล้วก็จะเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศเข้ากับเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างบูรณาการทั้งเศรษฐกิจภายในประเทศ เศรษฐกิจภูมิภาค และเศรษฐกิจโลกซึ่งในส่วนของเศรษฐกิจภายในประเทศจะต้องมีการเชื่อมโยงแนวความคิดสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อก่อให้เกิดการเติมเต็มพลังให้กับท้องถิ่น ผ่านการค้าและการลงทุนในท้องถิ่น การจ้างงานในท้องถิ่น และนำไปสู่ความเป็นเจ้าของของคนในท้องถิ่น ในส่วนของเศรษฐกิจภูมิภาค จะต้องมีการผนวกเศรษฐกิจภายในประเทศเข้ากับเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยเฉพาะในส่วนของอาเซียน และ CLMVT (Cambodia, Laos, Myanmar, Vietnam, Thailand) การเชื่อมโยงจะต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐ และจะต้องมีการดำเนินการร่วมกันอย่างใกล้ชิด ทั้งในระดับรัฐบาลกับรัฐบาล ภาคธุรกิจกับภาคธุรกิจ และภาคประชาชนกับภาคประชาชนในแต่ละพื้นที่ของประเทศ ในส่วนสุดท้าย เป็นเรื่องที่รัฐบาลจะต้องมีการผลักดันให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจภูมิภาคให้เข้ากับเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะสามารถทำให้เชื่อมโยงเศรษฐกิจและระบบบริหารจัดการของอาเซียนเข้าด้วยกัน เพื่อใช้เป็นพลังต่อรองกับส่วนอื่น ๆ ของประชาคมโลก ซึ่งประเทศไทยถือว่าเป็นศูนย์กลางของมิติทางภูมิรัฐศาสตร์ และภูมิเศรษฐศาสตร์ของภูมิภาคแห่งนี้

ในภาพรวม การบริหารจัดการภาครัฐของไทยจะสำเร็จโดยใช้แนวทางสานพลังประชารัฐ ซึ่งได้แก่ การขับเคลื่อนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคการเงินการธนาคาร ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัยต่าง ๆ ผนึกกำลังเข้าด้วยกัน ผ่านการ

ดำเนินงานของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ (1) การยกระดับนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ (2) การปรับแก้ไขกฎหมายและกลไกของภาครัฐ (3) การพัฒนาคลัสเตอร์ (Cluster) ภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคต (4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ (5) การส่งเสริม และดึงดูดการลงทุน ตลอดจนการพัฒนาเกษตรสมัยใหม่ การยกระดับคุณภาพวิชาชีพ การส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ การพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองแห่งเทคโนโลยี เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อทำให้การบริหารจัดการภาครัฐสำหรับการพัฒนาประเทศสามารถเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจให้ไปสู่ Value Based Economy หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้ (Chandarasorn, 2019)

สำหรับองค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมได้ถูกพัฒนาขึ้นมาในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งได้เห็นจากแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม เช่น ผลงานของ Joseph Schumpeter ในหนังสือ “The Theory of Economic Development” (Schumpeter, 1942) โดยเน้นที่การสร้างสรรค์ การวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอันที่จะนำไปสู่การได้มาซึ่งนวัตกรรมทางเทคโนโลยี (Technological Innovation) เพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เป็นหลัก ทั้งนี้นวัตกรรมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของวิธีการ หรือเทคโนโลยีเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ และมีประโยชน์จากวิธีการเดิม ๆ ในที่สุดนวัตกรรมเหล่านั้นจะกลายเป็นตัวแบบ หรือกระบวนทัศน์ของเทคโนโลยีใหม่ (New Technological Paradigm) และบริษัทใหม่ ๆ ที่เข้ามาใหม่ก็จะต้องกระโดดข้าม (Leapfrog) บริษัทผู้นำทางเทคโนโลยีก่อนหน้านี้เป็นวัฏจักรรอบต่อ ๆ ไปโดยทั้งหมดนี้มีเป้าหมายในการสร้างกำไรเพิ่มขึ้นให้กับองค์กร และเป็นจุดเริ่มต้นของทฤษฎีกับกระโดด มีหลักการเปรียบเทียบการทำงานแบบก้าวกระโดดเสมือนกบ โดยไม่เป็นตามลำดับการปฏิบัติงาน แต่เป็นการเลือกเป้าหมายที่ต้องการแล้วกระโดดไปอยู่ ณ จุดที่ต้องการนั้น ซึ่งไม่นานมานี้แนวคิดตามทฤษฎีนี้ได้ถูกนำไปใช้กับบริบทด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) สำหรับประเทศกำลังพัฒนา ตามที่ได้ปรากฏในทฤษฎีการพัฒนา (Theory of Development) ซึ่งสามารถเร่งระดับความเร็วของการพัฒนาโดยการก้าวผ่านจุดอ่อนจุดด้อย ความมีประสิทธิภาพต่ำในแง่ต้นทุนต่าง ๆ ราคาค่าใช้จ่ายที่สูง ต้นทุนการพัฒนาสูง หรืออุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษสูง การก้าวข้ามสิ่งเหล่านี้ จะนับได้ว่า เป็นการวางแผนแบบก้าวกระโดดของประเทศที่กำลังพัฒนาที่สามารถหลีกเลี่ยงขั้นตอนการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยไม่จำเป็นต้อง

ดำเนินการซ้ำรูปแบบเส้นทางการพัฒนาของเหล่าประเทศอุตสาหกรรมที่ประสบปัญหาในแง่ต้นทุนต่าง ๆ นั้นมาก่อน เช่น การใช้เทคโนโลยีด้านพลังงานแสงอาทิตย์ของประเทศกำลังพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน ไม่จำเป็นต้องลองผิดลองถูกตามวิธีการพัฒนาของประเทศที่พัฒนาเทคโนโลยีเหล่านี้ซ้ำอีก แต่พัฒนาก้าวกระโดดไปสู่ยุคพลังงานการใช้แสงอาทิตย์ (Solar Age) เลยทันที เป็นต้น (Goldemberg, 1998)

ทั้งนี้การส่งเสริมให้เกิดเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ จากผลงานของ Milton Friedman ที่เสนอให้รัฐบาลยุติบทบาทการแทรกแซงตลาด พัฒนานโยบายการแปรสภาพกิจกรรมของรัฐให้เป็นกิจกรรมของเอกชน รวมถึงใช้มาตรการในการส่งเสริมเอกชน อาทิ นโยบายการลดภาษี นโยบายการลดระเบียบกฎเกณฑ์ เป็นต้น (Chandarasorn, 2019) จากองค์ความรู้ทางทฤษฎีการบริหาร และองค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมด้วยข้อเสนอแนะของ Woodrow Wilson ที่ให้แยกการเมืองออกจากการบริหาร จากนโยบายเมืองอัจฉริยะของไทย พบว่า รัฐบาลได้กำหนดนิยามเป้าหมาย วิธีการ หรือแม้แต่พื้นที่เป้าหมายไว้ให้ แต่การขับเคลื่อนอาศัยราชการส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคเป็นหลักในการขับเคลื่อนโครงการ ดังเช่น ในแต่ละจังหวัดที่ดำเนินการผ่านอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ในขณะที่กรุงเทพมหานคร รัฐบาลเลือกพื้นที่ศูนย์กลางการคมนาคม พหลโยธิน เป็นโครงการนำร่อง ซึ่งถือเป็นโครงการเมืองอัจฉริยะต้นแบบ ที่ระบุเจ้าภาพร่วมระหว่างกระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และรัฐวิสาหกิจภายใต้การกำกับดูแลบางส่วน และให้กรุงเทพมหานครเป็นเพียงหน่วยงานร่วมสนับสนุนบนพื้นที่ 2,325 ไร่ เป็นการเชื่อมโยงกับระบบคมนาคมขนส่งจำนวนหลายระบบ ร่วมกับมีแผนพัฒนาพื้นที่โดยรอบสถานี (Transit Oriented Development: TOD) เป็นพื้นที่ในการพัฒนา และไม่มีโอกาสให้กรุงเทพมหานครเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการ เพียงดำเนินการอำนวยความสะดวกให้ตามคำร้องขอเท่านั้น ดังนั้นการที่จะสะท้อนต่อความต้องการของประชาชนที่แท้จริงจึงยังเป็นการตั้งข้อสังเกตว่า ดำเนินการเพื่อมุ่งต่อประโยชน์สาธารณะของกลุ่มใด ระหว่างประชาชนผู้เสียภาษี หรือกลุ่มนักลงทุนที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาพื้นที่รอบสถานี เป็นต้น

ในขณะที่หลักการศึกษาระบบเปรียบเทียบแนวทางการบริหารของต่างประเทศเพื่อการพัฒนาปรับปรุงการบริหารภาครัฐก็เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับการเอาแนวคิด และเทคโนโลยีในการปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการ

สาธารณะ เพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจของรัฐบาลอยู่แล้ว (Lerner, & Lasswell, 1951) ในขณะที่การพัฒนาเมืองอัจฉริยะมีแนวทางที่หลากหลายทั้งจากการนำเอาเทคโนโลยีมาติดตั้งเพื่อแก้ปัญหาเมืองอย่างชาญฉลาดตามความต้องการของเมืองแล้ว หรือพัฒนานวัตกรรมที่ไม่จำเป็นต้องเป็นเทคโนโลยีอันทันสมัยจากต่างประเทศ อีกทั้งรัฐบาลยังได้กำหนดมาตรการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ เช่น สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน สิทธิประโยชน์ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ สิทธิประโยชน์ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานกลไกสนับสนุนทางการเงินทั้งรูปแบบ Grant, Matching Fund และ Co-Investment สำหรับการลงทุนด้านเมืองอัจฉริยะจากภาคเอกชน เป็นต้น ตามแนวคิดของ Milton Friedman นอกจากนี้ ในการพัฒนาเมือง ทั้งการเลือกใช้เทคโนโลยี การเลือกอาศัยแนวทางการบริหารเมือง เมืองที่ยังไม่มีความชัดเจนหรือยังไม่พร้อม ยังสามารถอาศัยแนวทางในการสร้างนวัตกรรมตามทฤษฎีกับกระโดดได้เช่นกัน

แนวคิดการกำหนดนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ การก่อตัว และการกำหนดนโยบายสาธารณะของหลาย ๆ ประเทศส่วนใหญ่มาจากสาเหตุสภาพความรุนแรงของปัญหานั้น ๆ หรือการมองเห็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องผลักดันนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น นอกจากนี้การได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนหรือภาครัฐบาล จะทำให้นโยบายเหล่านี้มีโอกาสเข้าสู่วาระนโยบาย และผลักดันสู่การปฏิบัติจริงได้ การสร้างพื้นที่ต่อรอง เพื่อให้ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนานโยบายเมืองอัจฉริยะ ทั้งมีมีโนทัศน์ที่เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์มากกว่ามูลค่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเมืองอัจฉริยะต้องเน้นไปที่ความสมดุลของการพัฒนาระหว่างเมืองและชนบท การพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะทำให้เกิดมีความแตกต่างกันมาก จะทำให้เกิดการอพยพของแรงงานเข้ามาทำงานในเมืองมากขึ้น ดังนั้นต้องสร้างความสมดุล ต้องสร้างให้ภาคการเกษตรทำรายได้ เป็นเกษตรอัจฉริยะมีการจัดการที่ดีขึ้น ได้มีการกลับไปทำอาชีพ

เกษตรโดยนำเทคโนโลยี และกลไกด้านการตลาดไปช่วยทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนร่วมกับขับเคลื่อนให้มีความสำคัญทั้งความเจริญ และการกระจายรายได้ของเมืองอัจฉริยะ

บทสรุป

ตลอดศตวรรษที่ 20 ที่ผ่านมากระบวนกาเป็นเมือง และการขยายตัวของเมืองได้เกิดขึ้นอย่างชัดเจนทั่วโลก และยังมีแนวโน้มการขยายตัวในลักษณะดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยก็มีแนวโน้มของการขยายตัวไม่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ ภายหลังจากที่ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อกำหนดแนวนโยบายในการบริหารประเทศ เกิดการเปลี่ยนแปลงในประเทศอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศ โดยเฉพาะการขยายตัวของอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวและบริการ การเปลี่ยนแปลงของระบบการให้บริการด้านการเงินการธนาคารซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่อยู่ในเมืองและสามารถดึงดูดประชาชนจากชนบทให้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งรกรากและกระจุกตัวอย่างรุนแรงในเมืองสอดคล้องกับแนวคิดของ Apavatjirut (2002) พบว่า คุณภาพชีวิตและมาตรฐานการดำรงชีวิต หรือ Standard of Living กลับสวนทางตรงกันข้ามกับขนาดของเมือง เพราะการขยายตัวของเมืองนั้นมาพร้อมกับปัญหาของสังคมเมืองที่ไม่ได้รับการออกแบบ หรือวางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งหากปล่อยไว้ให้เป็นปัญหาต่อไปก็จะกลายเป็น Mega-Slum หรืออภิมชนแออัดในที่สุด (Kokpol, 2016) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินนโยบายเข้ามาจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อน และต้องเร่งพัฒนาเมืองเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาซึ่งในยุคของการบริหารจัดการเมืองสมัยใหม่คงหนีไม่พ้นนโยบายเมืองอัจฉริยะและเพื่อให้ครอบคลุมกับกรอบแนวทางการศึกษาปรัชญาพื้นฐานของการบริหารภาครัฐสมัยใหม่ให้ครอบคลุม 3 องค์ประกอบ (รูปที่ 2)

นักวิชาการ	หลักคิด	การประยุกต์ใช้
Aristotle	นิติธรรมให้การศึกษาส่งเสริมคุณธรรมแก่ประชาชน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายใน	สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน คุณภาพชีวิตของประชาชนและความเจริญรุ่งเรืองของรัฐ
Hobbes	ให้การศึกษาศึกษา และคุ้มครองประชาชน	ความผาสุกของประชาชน
Locke	สัญญาประชาคม	สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน
Montesquieu	แบ่งแยกอำนาจอิจิปไต	ส่งเสริมเสรีภาพของประชาชน
Woodrow Wilson	แยกการเมืองออกจากการบริหารศึกษา เปรียบเทียบระบบการบริหารจากเมืองอื่น	บริหารโดยข้าราชการที่เน้นความเสมอภาค เป็นธรรม และ มุ่งประโยชน์สาธารณะปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐ ส่งเสริมการเกิดนวัตกรรม
Daniel Lerner & Harold Lasswell	วิเคราะห์แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจ การประยุกต์องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์	คุณภาพชีวิตของประชาชน ความผาสุกของประชาชน และ เพื่อความรุ่งเรืองแห่งรัฐ
Joseph Schumpeter	สร้างสรรค์ การวิจัย และพัฒนาทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	การพัฒนาที่ยั่งยืน
Milton Friedman	แปรสภาพกิจกรรมของรัฐให้เป็นกิจกรรมของเอกชน	ส่งเสริมให้เกิดเทคโนโลยี และนวัตกรรม

รูปที่ 2 ปรัชญาพื้นฐานของนโยบาย (สาธารณะ) เมืองอัจฉริยะ

ที่มา: ปรับปรุงจากแนวทางของ Chandarasorn (2016)

จากแผนภาพข้างต้น แนวทางการศึกษาปรัชญาพื้นฐานของการบริหารภาครัฐสมัยใหม่ในการขับเคลื่อนสู่แนวคิดเมืองอัจฉริยะที่มีรากฐานมาจากแนวคิดการรวมตัวกันเป็นสังคมมนุษย์ที่จำเป็นต้องมีหลักการของกฎหมายหรือหลักนิติธรรม (Rule of Law) เพื่อป้องกันมิให้ผู้ปกครองใช้อำนาจโดยลู่แก่อำนาจ และให้ประชาชนของรัฐมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย เพื่อให้สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชน หลักการให้การศึกษแก่ประชาชนในพื้นที่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายใน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน และมุ่งให้ประชาชนมีเหตุผลเพื่อความเจริญรุ่งเรืองแห่งรัฐ ตามแนวความคิดของอริสโตเติล และหลักการสัญญาประชาคมของ Thomas Hobbes และ John Locke เพื่อความผาสุกของประชาชน เมื่อใดที่ดำเนินการไม่สำเร็จ ประชาชนก็สามารถถอนความไว้วางใจได้เสมอ ทั้งนี้ผู้บริหารเมืองต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม เพื่อรักษาผลประโยชน์ของเมือง และส่วนรวมดังแนวคิดของ Charles Montesquieu

ดังนั้น เมื่อสังคมมนุษย์พัฒนาไปสู่สังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้นทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสภาพทางสังคมอย่างเช่นในปัจจุบัน นโยบายสาธารณะจึงเป็นเครื่องมือในการบริหารกิจการบ้านเมือง แต่ทว่า Woodrow Wilson ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การเมืองควรจะแยกออกจากการบริหารอย่างชัดเจนโดยฝ่ายการเมืองควรมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และฝ่ายประจำควรทำหน้าที่ในการปฏิบัติตามนโยบายเพื่อมุ่งต่อประโยชน์

สาธารณะ และศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการบริหารของต่างประเทศเพื่อพัฒนาปรับปรุงการบริหารภาครัฐ การรับเอาแนวคิด และเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ เพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจของรัฐบาลสอดคล้องกับ Daniel Lerner และ Harold Lasswell เช่นกัน ด้วยสาระสำคัญของการเป็นเมืองอัจฉริยะ อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์การมองด้านการพัฒนาเมือง ซึ่งเมื่อในรูปแบบเดิมอาจตอบสนองความต้องการของคนยุคหนึ่งได้ หากแต่ในปัจจุบันเมืองต้องมีประเด็นที่ต้องคำนึงถึงมากขึ้น เมืองอัจฉริยะให้ความสำคัญตั้งแต่การมอง วิสัยทัศน์ของเมือง และการวางแผนยุทธศาสตร์ของเมือง โดยขับเคลื่อนสิ่งดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการออกแบบ การบริหาร และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเมือง นอกจากนี้การพัฒนาเมืองอัจฉริยะยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในเมืองด้วย กล่าวคือ การวางแผนพัฒนาของเมืองจำเป็นต้องอาศัยปัญหาของประชาชนแต่ละพื้นที่เป็นที่ตั้ง เพื่อให้การวางแผนสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับการพัฒนาเมือง (Area-Based Development) การวางแผนโครงสร้างพื้นฐานจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย แนวความคิดนี้ จึงเน้นให้ความสำคัญทั้งมิติการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาเมือง ควบคู่ไปกับการมุ่งเน้นตอบสนองความพึงพอใจของประชาชนเมือง (Sumatee, & Tanchai, 2019) การขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะรัฐบาลของ

หลายประเทศมองเห็นความสำคัญที่ต้องขับเคลื่อนเมืองให้เป็นไปตามทิศทางดังกล่าว หากแต่เมืองอัจฉริยะมักถูกพัฒนาเพียงแคในเมืองหลวงเท่านั้น ซึ่งแตกต่างกับทางประเทศในแถบยุโรปที่มีมากกว่าเมืองหลวง จุดเริ่มต้นของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะมาจากการผลักดัน และต้องการที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมีเป้าหมายพัฒนาประเทศไปสู่อนาคตที่มั่นคง และสมดุล ได้มีการสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตไร้สายมากขึ้น (WiFi) แบบไม่เสียค่าใช้จ่าย ส่วนในอนาคตการพัฒนาเมืองอัจฉริยะอย่างยั่งยืนนั้น รัฐบาลส่งเสริมให้มีบริการคลาวด์ภาครัฐ (Government Cloud Service) เพื่อสนับสนุนการใช้งานระบบคลาวด์ (Cloud) ให้ใช้ในหน่วยงานของราชการอย่างทั่วถึง ภายใต้การกำกับดูแล และสนับสนุนของสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบกับรัฐบาลก็ได้ส่งเสริมการสร้างระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการใช้นวัตกรรมสู่การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และพร้อมขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวสู่จังหวัดอื่น ๆ (Phetsrichat, 2017)

ในขณะที่การพัฒนาเมืองอัจฉริยะมีแนวทางหลากหลายแต่แต่ละเมืองควรเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ควรศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศที่ประสบความสำเร็จ นำมาปรับใช้โดยไม่ต้องพัฒนาตามลำดับ หรือลองผิดลองถูกตามแนวความคิดของ Joseph Schumpeter ตามทฤษฎีการกระโดด ภายใต้ของการวางเป้าหมายของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และความยั่งยืนของการพัฒนา เพื่อให้นโยบายเมืองอัจฉริยะสะท้อนถึงผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการสร้างเมืองที่มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างความเท่าเทียมทางสังคม การสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในเมือง สำหรับประเทศไทยวางแนวทางการดำเนินเรื่องนี้ผ่านการกำหนดแผนปฏิบัติการวาระแห่งชาติ ด้านการพัฒนาเมืองอัจฉริยะไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะห้าปี ซึ่งมีพื้นที่นำร่องจำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต เชียงใหม่ ขอนแก่น และโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา รวมถึงกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังการจัดทำแผนแม่บทเมืองอัจฉริยะ 6 ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) ระบบการขนส่ง และการสื่อสารอัจฉริยะ (Smart Mobility) พลังงานและสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Energy and Environment) ระบบการ

บริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) พลเมืองอัจฉริยะ (Smart Citizen) และการดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) (Thai Government, 2018); (Digital Economy Promotion Agency, 2018)

References

- Apavatjirut, C. D. (2002). *Sustainable City Concept and Western Experience*. Chiang Mai; Social Research Institute Chiang Mai University. [in Thai]
- Bollier, D. (1998). *How smart Growth Can Stop Sprawl: A Fledgling Citizen Movement Expands*. Washington D.C.: Essential Books.
- Chandarasorn, V. (2016). *An Integrated Theory of Public Policy Implementation*. Bangkok: Prickwan Graphic. [in Thai]
- _____ (2019). *Public Administration: A Science and Art of Public Affairs Management*. Bangkok: Prickwan Graphic. [in Thai]
- Cisco. (2005). *The Smart City: Dubai*. Retrieved February 2, 2018 from http://www.cisco.com/web/learning/le21/le34/downloads/689/nobel/2005/docs/Abdulkhikim_Malik.pdf.
- Dameri, R. P. (2017). Chapter 2: The Conceptual Idea of Smart City: University, Industry, and Government Vision. In *Smart City Implementation Progress in IS.*, 23-43. DOI: 10.1007/978-3-319-45766-6_2
- Economic and Social Council. (2016). *Smart City and Infrastructure: Report of the Secretary General*. Retrieved December 1, 2019 from http://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/ecn162016d2_en.pdf
- Digital Economy Promotion Agency. (2018). *Master Plan for Smart City Development in Thailand*. Retrieved December 1, 2019 From <http://www.depa.or.th/sites/default> [in Thai]
- Goldember, J. (1998). Leapfrogging energy technologies. *Energy Policy*, 2(10), 729-741.
- Hilmes, D. (2001). *eGov eBusiness Strategies for Government*. London: Nicholas Brealey.

- IBM. (2009). *Smarter Cities: New York*. Retrieved February 2, 2018 from http://www.ibm.com/smarter_planet/us/en/smarter_cities/article/newyork2009.html.
- Kokpol, O. (2016). *Urbanization: "When the City" become a problem of Modern Local Management*. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. [in Thai]
- Lerner, D., & Lasswell, H.D. (1951). *The Policy Sciences Recent Developments in Scope and Method*. Stanford: Stanford University Press, California.
- OECD. (2012). *OECD environmental outlook to 2050: the consequences of inaction*. Retrieved February 22, 2018, from <http://www.Naturvarldsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhallet/Internationellt-miljoarbete/multilateralt/oecd/outlook-2050-oe cd.pdf>
- Office of the Prime Minister. (2016). *Digital Economic Prep Committee Meeting 1st*. Retrieved December 4, 2018 from Strategic Team and Public Relation Plan: <http://www.thaigov.go.th/index.php/Governmentth1> [in Thai]
- Osborne, D., & Gaebler, T. (1992). *Reinventing Government*. Reading, PA: Addison-Wesley.
- Phetsrichat, K. (2017). *Public Policy on Urban Development*. Political Science Faculty, Master of Public Administration: Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Pimoljinda, T. (2017). *Policy in the Future: Connection Point in Practice and Theoretical Gaps*. Bangkok: Charan Sanitwong Printing. [in Thai]
- Portland. (2011). *Electric vehicle infrastructure drives Portland's economy and environment*. Retrieved February 2, 2018, from http://www.oregonlive.com/opinion/index.ssf/2011/05/Electric_vehicle_infrastructure.html
- Schmidt, E., & Cohen, J. (2013). *The New Digital Age*. New York: Mel Parker Books and Trident Media Group.
- Sirisumphand, T. (1996). *Introduction of Public Policy*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- _____ . (2000). *Reformation Strategy of Public Affairs Management*. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. [in Thai]
- Sumalee, A., & Tanchai, C. (2019). *SMART CITY: Basic Conceptual and Operating System for Digital City Era*. Bangkok: A.P. Graphic Design and Printing Company Limited. [in Thai]
- Thai Government. (2018). *Smart City Development Driving Committee Meeting, 1/2019*. Retrieved November 25, 2019 from <http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/9739> [in Thai]
- United Nations. (2015). *World Urbanization Prospects: the 2014 Revision*. Retrieved February 22, 2018 from <http://esa.un.org/unpd/wup/Publications/Files/WUP2014-Report.pdf>
- _____ . (2018). *World Urbanization Prospects 2018 Revision*. Retrieved November 28, 2019 from [https:// population.un.org/wup/Publications/Files/WUP2018-KeyFacts.pdf](https://population.un.org/wup/Publications/Files/WUP2018-KeyFacts.pdf)
- Woodrow, W. (1887). The study of administration. *Political Science Quarterly*, 2(2), 197-222.